

**Rada Miejska Gminy
Stęszew**

**Uchwała Nr XXV/270/2017
Rady Miejskiej Gminy Stęszew
z dnia 16 maja 2017r.**

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Stęszew
na lata 2017 – 2019.**

Na podstawie art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. poz. 697)

**Rada Miejska Gminy Stęszew
uchwala co następuje:**

- § 1. Uchwała się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Stęszew na lata 2017 – 2019 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Stęszew.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY MIEJSKIEJ
GMINY STĘSZEW
inż. Mirosław Potrawiak

UZASADNIENIE

do Uchwały Nr XXV/270/2017

z dnia 16 maja 2017r.

Zgodnie z art.176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 – letniego gminnego programu wspierania rodziny.

Niniejszy program jest zgodny ze „Strategią Rozwiązywania problemów społecznych gminy Stęszew na lata 2008 – 2017”. Zadaniem programu wspierania rodziny jest zapobieganie dysfunkcji rodziny poprzez tworzenie systemu wspomagającego rodzinę, dzieci i młodzież, w taki sposób aby była w stanie samodzielnie zmierzyć się z własnymi problemami. Pomoc powinna mieć na celu podtrzymanie umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych poprzez wzmocnienie zasobów tkwiących w poszczególnych członkach rodziny, poprawę jakości życia rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wspieranie rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

PRZEWODNICZĄCY RADY MIEJSKIEJ
GMINY STĘSZEW

inż. Mirosław Potrawiak

Załącznik do Uchwały Nr XXV/270/2017
Rady Miejskiej Gminy Stęszew
z dnia 16 maja 2017 r.

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2017-2019**

Stęszew 2017

Wprowadzenie

Obowiązek opracowania i realizacji Programu wspierającego rodzinę nakłada na gminy Ustawa z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Założeniem Programu jest wspieranie rodzin, w szczególności tych, w których występują problemy opiekuńczo – wychowawcze. Obecny Program zakłada kontynuację działań profilaktycznych na rzecz rodziny poprzez doskonalenie metod pracy z rodziną oraz wprowadzanie nowych form pomocy rodzinie w zależności od potrzeb. Program został opracowany na podstawie sprawozdań Ośrodka Pomocy Społecznej w Stęszewie oraz dotychczasowych doświadczeń wynikających z pełnienia obowiązków zawodowych pracowników socjalnych i asystenta rodziny.

Przy tworzeniu Programu uwzględniono aktualną sytuację społeczno – ekonomiczną polskich rodzin m.in. rządowy program Rodzina 500 Plus. Wypłacane środki finansowe w ramach Programu Rodzina 500 Plus mają posłużyć jako częściowe pokrycie kosztów związanych z zaspokojeniem potrzeb życiowych dzieci, które nie zawsze są uwzględniane w rodzinach dysfunkcyjnych. W wyniku zmian w sytuacji dochodowej wielu rodzin zmniejsza się liczba klientów korzystających z świadczeń pomocy społecznej. To pozwala pracownikom socjalnym na skoncentrowaniu swoich działań na pracy socjalnej. Dzięki takim możliwościom pracy pracowników socjalnych, działania m.in. na rzecz rodzin z dziećmi będą skuteczniejsze.

ZADANIA GMINY WYNIKAJĄCE Z USTAWY O WSPIERANIU RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ:

Zgodnie z art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3–letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo–wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,

- b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art 29 pomoc rodziny wspierającej ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 zadania ministra właściwego do spraw rodziny ust. 3;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

I. Diagnoza

Problemy społeczne w Gminie Stęszew rozwiązuje przede wszystkim Ośrodek Pomocy Społecznej, przy współpracy sądu i jego organów pomocniczych, Policji, instytucji oświatowych, podmiotów leczniczych, a także organizacji pozarządowych, kościoła i środowiska lokalnego.

Na rzecz rodziny szerokie działania prowadzi Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Zespół m.in. diagnozuje problem przemocy w rodzinie, podejmuje działania w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie i mające na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, rozpowszechnia informacje o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, opracowuje procedury postępowania w związku z wystąpieniem przemocy w rodzinie.

Powodem, dla którego mieszkańcy gminy najczęściej ubiegali się o pomoc społeczną było: bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Często niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu dzieci łączyła się z dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia i przemoc domowa.

Tabela nr 1: Liczba świadczeniobiorców pomocy społecznej

Rok	Liczba świadczeniobiorców
2014	460
2015	301
2016	260

Źródło: Opracowanie własne OPS w Stęszewie

Z przedstawionych danych wynika, że największa liczba osób i rodzin korzystała z świadczeń pomocy społecznej w 2014 roku, w kolejnych latach nastąpiło znaczne zmniejszenie liczby świadczeniobiorców. Wpływ na taką sytuację niewątpliwie ma fakt zmniejszenia stopy bezrobocia w powiecie poznańskim, a w 2016 roku dodatkowym atutem jest Rządowy program „Rodzina 500+”

Tabela nr 2: Liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej w latach 2014-2016

Rok	Ogółem rodziny z dziećmi	1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci i więcej
2014	198	74	70	54
2015	130	46	49	35
2016	129	47	46	35

Źródło: Opracowanie własne OPS w Stęszewie

Analizując powyższe dane należy stwierdzić, że w 2014 roku liczba rodzin z dziećmi stanowiła 43% ogólnej liczby świadczeniobiorców, w 2015 roku również 43%, a w 2016 roku 49%. Pod względem charakterystyki rodzin obserwujemy, że w 2014 roku z świadczeń pomocy społecznej najwięcej skorzystało rodzin z jednym dzieckiem, w 2015 roku z dwójką dzieci, a w 2016 roku znowu z jednym dzieckiem. Ogólnie rzecz biorąc można zauważyć, że od 2015 roku liczba rodzin otrzymujących świadczenia pozostaje na niezmiennym poziomie.

Tabela nr 3: Główne powody przyznania pomocy w latach 2014- 2016.

Główne powody przyznania pomocy	2014		2015		2016	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Bezrobocie	136	397	89	276	64	197
niepełnosprawność	98	222	72	150	61	106
Długotrwała lub ciężka choroba	134	291	118	225	112	191
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gosp. domowego	73	290	46	172	31	114
alkoholizm	33	85	18	44	12	22
Przemoc w rodzinie	3	9	0	0	1	2

Źródło: Opracowanie własne OPS w Stęszewie

Przedstawiając powyższą tabelę, należy podkreślić, że przedstawione dane nie stanowią sumy danych przedstawionych w tabeli nr 1, ponieważ w przypadku rodziny może wystąpić więcej niż jedna przesłanka mająca wpływ na przyznanie pomocy. Natomiast analizując dane zawarte w tabeli konieczne jest zwrócenie uwagi na fakt, że na przestrzeni badanego okresu dominującym problemem rodzin jest bezrobocie, które pomimo tendencji spadkowej ciągle odgrywa ważny problem. Inną, bardzo niepokojącą kwestią jest – długotrwała lub ciężka choroba, bo dotyczy: w 2014 roku 29% ogólnej liczby świadczeniobiorców, w 2015 roku 39% a w 2016 roku 43 % klientów pomocy społecznej.

Tabela nr 3: Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny

Rok	2014	2015	2016
Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny	16	15	18
Liczba dzieci w rodzinach objętych pracą asystenta rodziny	40	31	42
Liczba asystentów rodziny	1	1	1

źródło: opracowanie własne OPS w Stęszewie

Ośrodek Pomocy Społecznej w Stęszewie zatrudnia 1 asystenta rodziny, który swoim działaniem udziela pomocy rodzinom z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. Wsparcie w postaci obecności opiekuna rodziny ma ochronić rodziny przed umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej. Zakres obowiązków asystenta rodziny obejmuje cztery obszary: bezpośrednią pracę z rodzicami, bezpośrednią pracę z dziećmi, działania pośrednie realizowane na rzecz dziecka i rodziny, organizację własnego warsztatu pracy. To m.in. motywowanie członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, a w konsekwencji poprawa bytu materialnego. Asystent rodziny stale współpracuje z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.

Asystent rodziny nie musi współpracować wyłącznie z jedną rodziną. Liczba rodzin, z którymi asystent może w tym samym czasie prowadzić pracę uzależniona jest od stopnia trudności wykonywanych działań w przypadku każdej z nich. Nie może być to jednak więcej niż 15 rodzin jednocześnie.

Tabela nr 4: Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w poszczególnych latach oraz koszty Gminy Stęszew wynikające z realizacji Ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej.

Rok	2014	2015	2016
Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	22	23	16
Odpłatność gminy za pobyt dzieci w pieczy zastępczej	229 356,40	274 815,24	248 337,13

Zródło: opracowanie własne OPS w Stęszewie

Z powyższych danych można zauważyć na przestrzeni badanych lat spadek liczby dzieci przebywających w pieczy zastępczej. Wynika on z faktu, że dzieci uzyskały pełnoletność i opuściły placówki, powracając do rodzin. Ponadto w 2016 roku nie było konieczności podejmowania działań związanych z kierowaniem dzieci do pieczy zastępczej. Jednocześnie należy podkreślić, że koszty utrzymania dzieci w pieczy zastępczej wzrastają. Jest to podyktowane faktem, iż na mocy art. 191 ust. 9 i 10 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej współfinansuje pobyt tego dziecka w pieczy zastępczej, w wysokości:

- 1) 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 2) 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 3) 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Główne działania podejmowane na rzecz rodziny z dziećmi w latach 2014-2016

Głównym celem wspierania rodziny była (i jest) poprawa funkcjonowania rodziny w zakresie wypełniania roli opiekuńczo-wychowawczej. w rodzinach wymagających wsparcia asystenta prowadzona była praca mająca na celu rozwiązywanie problemów opiekuńczo-wychowawczych, socjalno-bytowych. Praca pracownika socjalnego i asystenta rodziny w rodzinach problemowych spowodowała, że funkcjonowanie niektórych rodzin na wielu płaszczyznach poprawiło się m.in. przywrócono kompetencje rodzicielskie, pracę z rodziną w formie pomocy terapeutycznej, podjęcie leczenia odwykowego; poprzez pozytywną zmianę w sferze zawodowej rodziców, poprzez nawiązanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy, podjęciem/utrzymaniem pracy; w sferze socjalnej poprzez spłacanie zadłużenia w opłatach za czynsz, złożenie wniosku o dodatek mieszkaniowy, zabezpieczanie dzieci w świadczenia alimentacyjne, złożenie wniosku o mieszkanie socjalne, finansowanie pobytu dzieci w przedszkolu; w organizacji czasu wolnego poprzez organizowanie i propagowanie

działań na rzecz środowiskowych form spędzania czasu wolnego dzieci, wyjazdy dzieci na kolonie.

II. Cele programu:

Cel główny

Stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo – wychowawczych w gminie Stęszew.

Cele szczegółowe:

1. Zapewnienie profesjonalnego wsparcia rodzinom biologicznym w prawidłowym pełnieniu funkcji opiekuńczo–wychowawczej.
2. Zapewnienie ochrony dzieciom w rodzinach zagrożonych przemocą.

Dla osiągnięcia powyższych celów będą prowadzone następujące działania:

1. Wspieranie rodziców w funkcji opiekuńczo–wychowawczej poprzez współpracę z asystentem rodziny.
2. Prowadzenie wszechstronnej pracy socjalnej z rodziną.
3. Podejmowanie działań w celu pozostawienia dzieci w rodzinie biologicznej oraz przywrócenie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej rodzinom biologicznym.
4. Organizowanie specjalistycznego poradnictwa.
5. Podejmowanie działań profilaktycznych sprzyjających umacnianiu rodziny (m.in. poprzez realizację projektów socjalnych).
6. Pomoc dydaktyczna dzieciom mających problemy w nauce m.in. poprzez usługi wolontariatu.
7. Współpracę z instytucjami, stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dziecka i rodziny.

III. Źródła finansowania

1. Budżet gminy.
2. Budżet państwa.
3. Środki zewnętrzne pozyskiwane w ramach funduszy z UE.

IV. Monitoring Programu

Monitoring programu będzie oparty na gromadzeniu, analizie i interpretacji danych. Zostaną one pozyskane poprzez bezpośrednią rozmowę, obserwację lub telefoniczny kontakt z

rodzicami biologicznymi, opiekunami pieczy zastępczej, środowiskiem sąsiedzkim, pracownikami instytucjonalnych form pomocy rodzinie. Ośrodek Pomocy Społecznej w Stęszewie w terminie do 31 marca każdego roku sporządzi sprawozdanie rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny.

V. Odbiorcy Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Rodziny z miasta i gminy Stęszew ze szczególnym uwzględnieniem rodzin niewydolnych wychowawczo.

VI. Oczekiwania i rezultaty

1. Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo –wychowawczymi.
2. Poprawa bezpieczeństwa rodziny i dziecka.
3. Poprawa sytuacji dziecka w rodzinie.
4. Przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.
5. Poprawa funkcjonowania rodziny w celu stworzenia odpowiednich warunków umożliwiających powrót dzieci z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.

PRZEWODNICZĄCY RADY MIĘDZYGOSPODARSTWA
GMINY STĘSZEW
inż. Mirosław Potrawiak